СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Пам'ятайте про Україну!

Ч. 51. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 18-го БЕРЕЗНЯ 1987 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, MARCH 18, 1987 No. 51. VOL. XCIV.

Й. ТЕРЕЛЯ ПЕРЕВОДИТЬ ГОЛОДІВКУ

Джерзі Сіті, Н. Дж. — Як інформує Комісія Прав Людини при СКВУ, через дисидентські кола в Москві прийшла на Захід вістка, що відомий оборонець Української Католицької Церкви в Україні Йосиф Тереля розпочав від 22-го лютого 1987 року голодівку, на знак протесту, що йому не дозволено внести подання на еміграцію із СССР.

Й. Тереля

Як відомо, Й. Тереля на початку лютого був звільнений разом з деякими іншими в'язнями з карного табору, де він відбував свою кару 12 років за „протисовєтську агітацію і пропаганду", а на ділі за публікацію підпільної „Хроніки Катакомбної Церкви в Україні" і за оборону віруючих.

Повернувшись до села Довге на Підкарпатті, Й. Тереля негайно звернувся до місцевої влади, щоб дала дозвіл йому, дружині Олені і їхнім трьом дітям виїхати поза кордони СССР, але його прохання відкинули. Це і є причиною того, що Й. Тереля розпочав голодівку, не зважаючи на поганий стан здоров'я. Він в часі ув'язнення хворів на печінку і серце та потерпів пошкодження хребта, яке у таборі праці на Сибірі помітно погіршилося з приводу сильних морозів.

На підставі інформацій із дисидентських кіл, які отримала Христина Ісаїв, голова Комісії Прав Людини, скомунікуватися тепер із Й. Терелею є дуже важко, і правдоподібно місцеві органи безпеки затримують усі листи та посилки для нього призначені. Також на думку Х. Ісаїв можливості на виїзд для родини Й. Терелі є дуже малі, тому що з 1-им січня 1987 року введено в СССР новий закон про еміграцію, який дозволяє на виїзд лише тим, які мають поза границями СССР найближчу родину.

Вийшов збірник з доповідями про голод і лінгвіцид

Болдер, Кольо. (ОУПС). — Науковий збірник доповідей з першого міжнародного конгресу про голокост і геноцид у 1982 році, в тому доповіді д-ра Джеймса Е. Мейса про геноцидний голод в Україні в роках 1932-33 й проф. Ярослава Рудницького про лінгвіцид, вийшов за редакцією І. В. Чарного в Вествю Пресс у Болдері, Кольорадо, в 1984 році.

Як повідомляє отанне число бюлетеню „Інтернет" перше видання цього збірника вже розійшлося й друкується друге видання без змін у його змісті.

Стараються про поштову марку з нагоди 1000-річчя Хрищення „Росії"

Джерзі Сіті, Н.Дж. — Інформаційний бюлетень організації „Свобода комунікації" подає у своєму числі за осінь 1986 року нотатку та зразок листа в англійській мові, як треба писати до Дорадчого комітету для поштових марок у Вашінгтоні з проханням випустити в 1988 році окрему поштову марку для відзначення 1000-річчя Хрищення Русі.

Але у взорі листа англійською мовою написано, що автор його, покликуючись на свободу релігії в ЗСА, а рівночасно стверджуючи відзначення людських прав в СССР, просить про затвердження окремої поштової марки з приводу 1000-річчя Хрищення Росії. Також у зразку листа підкреслюється, що росіяни морально підтримували на терені ЗСА відзначування 1000-річчя Християнства Польщі в 1966 році і що відповідна марка в тому році появилась.

Знову зводять наклеп на Слугу Божого Митрополита А. Шептицького

Джерзі Сіті, Н. Дж. — У Львівському журналі „Жовтень", число 2 за лютий 1987 року, якийсь Юліян Шульмейстер знову зводить наклеп на Слугу Божого Митрополита Андрея Шептицького, який, мовляв, благословляв гітлерівські армії, які „непереможним ходом" маршували в Україну.

Свою статтю, як вигляд дає написану на замовлення КГБ, автор назвав „Камінь у Тель-Авіві" і присвятив її не тільки очорнюванні Митрополита А. Шептицького, а ле також „ізраїльських сіоністів", зокрема голови Товариства єврейсько-українських зв'язків Якова Сусленського, який від багатьох років старається щоб комісія Яд Вашему, яка діє при Єрусалимському інституті пам'яті жертв нацизму, надала Митрополитові А. Шептицькому титул „Праведника світу".

Автор названої статті неповажно підходить до самої теми і кпить собі вже із самої назви „Яд вашем". Він пише, що в перекладі це слово означає „Рука і сувій". Під сувоєм розуміється священне писання — Тора, „А про яку руку йде мова? Здогадатися неважко — інститутом керує відставний генерал ізраїльської розвідки Іцхак Арад".

Потім він похопився, що цим він може образити не тільки ізраїльців, але усіх жидів в діаспорі, тому пише далі, що, мовляв, „цим ми зовсім не збираємося стверджувати, що інститут не проводить робіт, які відповідають своєму призначенню". А далі каже, що „в його стінах зібрані численні документи, які свідчать про знищення нацистами євреєв Европи. С оригінали й фотокопії документів юденратів, створених гітлерівцями для здійснювання своїх варварських плянів. Проте використовують ці документи для виправдання сіоністських попихачів Гітлера, які займали командні посади в багатьох юденратах окупованої нацистами Европи".

Підставлений автор нарікає, що інститут („Яд Вашем") випускає чимало „злісних видатків про Радянський Союз, який самовідданно ряту ав євреїв". Автор, для прикладу, подав наголовки трьох книжок виданих інститутом: „Із нацистського полону в радянський", „Латинські єврєї у сибірському вигнанні", „Мучеництво в Москві".

При тій нагоді Ю. Шульмейстер нагадує також послання Покійного Патріярха і кардинала Йосифа Сліпого, якого він називає „найближчим сподвижником митрополита на службі у Гітлера", поміщене в мюнхенському тижневику „Християнський Голос", де Блаженніший Йосиф говорить про старання Церкви проголосити Слугу Божого Андрея Блаженним і Святим. Це потрібне було йому для цього, щоб далі сказати, що „Християнський Голос" є органом мюнхенського „уніатсько-націоналістичного 'Християнського Союзу'", який очолює Євген Побігущий- Рен, колишній штурмбанфюрер СС, командир батальону сформованого з українських буржуазних націоналістів дивізії, один з організаторів крива-

(Закінчення на стор. 3)

КРАЙОВА РАДА УАКР ВІДБУЛА НАРАДИ

Ню Йорк (Р.Б). — У суботу, 14-го лютого ц.р., відбулося друге річне засідання Крайової Ради Української Американської Координаційної Ради тут у власній домівці Українського Народного Дому при участі 35 зареєстрованих делеґатів, представників Відділів УАКРади, членів Крайової Ради і Екзекутиви.

Нарадами проводили д-р Богдан Шебунчак і Іван Олексин, секретарював д-р Роман Борковський.

Наради відкрив коротким словом голова Крайової Ради д-р Б. Шебунчак і попросив присутніх вшанувати пам'ять тих членів, які вмішчасі відійшли у вічність а саме д-р Мирослав Чаповський, заступник голови Крайової Ради УАКРади і головний секретар УБСоюзу, пастор Володимир Боровський, секретар Українського Євангельського Об'єднання в Північній Америці, перший член УАКР в стейті Джорджія. Вшановано також мовчазною молитвою невтомного активіста, голову організації Американці в Обороні Людських Прав в Україні Ігоря Ольшанівського і секретаря АОЛПУ Івана Оріняка.

Секретар д-р Р. Борковський відчитав протокол з попереднього засідання, який прийнято з малими зауваженнями.

Звіт з діяльности Екзекутиви зложив голова д-р Іван Флис, який говорив про успіхи і невдачі установи. Зокрема ширше розказав про намагання відродити об'єднану централю. Остання ініціатива Владики Василя Лостена закінчилася схваленням статуту об'єднаної централі за вийнятком назви. Цей статут із назвою Український Американський Конгрес прийняла Екзекутива УАКРади і провід Безсторонніх Організацій. Зате УККА не погодився на назву, вважаючи що мусить бути збережена назва УККА. Ту частину звіту доповнив представник УАКРади в комісії Єпископа Лостена, д-р Р. Борковський.

Після звіту голови доповнювали його поодинокі члени Екзекутиви, реферуючи про свої ділянки праці. Секретар Екзекутиви Бронислава Скорупська проводила листування, опікувалася архівом і виготовляла протоколи з засідань Екзекутиви. Виконувала також деякі репрезентативні обов'язки.

Вичерпно звітував скарбник Роман Данилюк, який подав фінансовий стан за останній рік. У фінансовому звіті він підкреслив те, що УАКРада виповнила свої зобов'язання до Секретаріяту СКВУ. Р. Данилюк подав деякі завваги до друкованого звіту. В дальшому звітували: д-р Роман Барановський, пресовий референт, який також долучив писаний звіт, Роман Крупка і інж. Михайло Нич.

Дуже цікаві були звіти представників відділів УАКРади. Звітували представники таких місцевостей і стейтів: Філядельфія — інж. Михайло Нич, Дітройт — інж. Зенон Васильківич, Атланта — Ольга Цегельська, Маямі Біч — д-р Юрій Цегельський, Голливуд, Фла. — ред. Богдан Катамай, Баффало — д-р С. Дорошак Кергонксон, Н. Й. — д-р Олег Волянський, Ню Йорк — д-р М. Шпитко і М. Турецький, Глен Спей, Н. Й. — Зенон Голубець, Ньюарк-Ірвінгтон, Н. Дж. Осип Трух, Балтимор — О. Стельмах.

Діяльність у відділах залежала від величини грома-

(Закінчення на стор. 3)

Влаштовують курс провідництва для молоді

Вашінгтон. — Організація „Фрідом федерейшен", що складається з представників поневолених московським большевизмом народів Европи й Азії, (включаючи Кубу з західньої гемісфери), влаштовує корисну програму для студентів коледжів, які мають бажання і здібності бути лідерами суспільного й державного життя країни.

Програма називається „Youth Leadership Development Program", і в неї включені доповіді з ділянок про експансивну большевицьку внутрішню і зовнішню політику та ознайомлення з системою і діячами американського Уряду та Конгресу. Головна ціль курсу є вивчити методи як підходити до державних установ і як нав'язувати контакти з визначними урядовими особами. На цьому курсі можна зустрітись з такими впливовими особами, які в засягу їхніх функцій можуть бажаючим помогти.

Курс триватиме від 15-го до 18-го травня ц.р. і відбудеться в курортній місцевості Блю Ридж Мавнтенс, 60 миль на захід від Вашінгтону. Українці можуть вилаштувати на цьому курсі п'ятьох учасників. Умови участи такі: учасникам треба на власний кошт приїхати лише до Вашінгтону; із Вашінгтону автобусом завезуть їх на призначене місце, де нічліги і харчі будуть забезпечені безплатно.

Заохочуються українське студентство до участи в цій програмі, що допоможе в майбутньому багатьом не тільки тим, які плянують працювати для держави, але й тим майбутнім професіоналістам, які потребуватимуть доступу чи контактів до багатьох галузей державної структури.

Охочі можуть голоситися телефонічно перед зазначенням квоти до: Freedom Federation, tel.: (202) 546-7440.

ДОПОВІДЬ Д-РА Р. ОСІНЧУКА

Ню Йорк. — 82-ий Відділ Союзу Українок Америки в Ню Йорку влаштовує доповідь д-ра Романа Осінчука на тему „Україна по катастрофі в Чорнобилі", присвячену жертвам в людях і шкоди в народному здоров'ї. Доповідь відбудеться в неділю, 22-го березня ц.р., о год. 1:30 по полудні в залі Домівки СУА при 140 Другій авеню.

Ґ. Якунін повернувся із заслання

Москва. — Тут стало відомо, що зі сибірського заслання був достроково звільнений православний священик Глеб Якунін. Він був засуджений у 1979 році за статтею 70 Кримінального кодексу РСФСР, тобто за антисовєтську аґітацію і пропаганду, на п'ять років ув'язнення і п'ять років заслання. Рішення про звільнення Ґ. Якуніна Верховна Рада СССР прийняла у вівторок, 10-го березня.

Отець Ґ. Якунін має 53 роки. В 1976 році він став одним з засновників Християнського комітету захисту прав віруючих в СССР. Засновники комітету заявили, що в Совєтському Союзі проголошений конституцією принцип свободи совісти наштовхується на великі труднощі у зв'язку зі ставленням до релігії держави, яка будує безрелігійне суспільство.

Створення такого комітету було практичним кроком до об'єднання зусиль всіх християнських церков, які є в Совєтському Союзі для спільного відстоювання свободи віровизнання і церковного життя проти дискримінації віруючих.

Члени комітету захисту прав віруючих в СССР неодноразово виступали з протестами проти арештів учасників правозахисного руху, зокрема керівника Московської Гельсінкської групи Юрія Орлова, який тепер перебуває в ЗСА.

Члени комітету взяли активну участь в обговоренні проєкту нової совєтської конституції. Особливу тривогу в них викликало впровадження положення, згідно з яким остаточною метою проголошувалось виховання людини комуністичного, тобто атеїстичного суспільства.

1-го листопада 1979 року о. Ґ. Якуніна заарештували. Під час слідства і суду він тримався мужньо, на відміну від деяких своїх однодумців. Священик Дмитрій Дудко, наприклад, покаявся ще перед судом: він виступив на московській телевізії, осудив свою минулу діяльність як „антисовєтську" і „шкідливу" і йому простили. Згодом він дістав одну з найкращих парафій у Москві.

В Чехо-Словаччині засуджено п'ятьох музикантів

Прага, Чехо-Словаччина. — Як уже інформовано, тут відбувся судовий процес над п'ятьма членами секції джазу чехо-словацької спілки музикантів. Підсудних, на чолі з головою секції Карельом Серпом, обвинуватили в недозволених фінансових операціях і підриві соціалістичної держави.

Судовий процес у Празі привернув увагу міжнародної преси і чехо-словацької громадськости тим, що він, як вважають, був влаштований для демонстрації незалежности празької партійної еліти і її небажання йти курсом лібералізації соціалістичного суспільства, що його проводить Міхаїл Горбачов.

„Вина" музикантів була в тому, що у друкованих виданнях секції джазу, крім чисто музичних тем, появлялися статті, в яких автори дозволяли собі обережну критику існуючих в Чехо-Словаччині порядків, а це суперечило соціалістичним принципам.

Колеґія в складі трьох суддів засудила керівника секції К. Серпа на 18 місяців в'язниці. Його заступник Владимір Куріл засуджений на 10 місяців. Ще три члени керівництва секції засуджені на умовне покарання. Двоє обвинувачених були відпустими у зв'язку з хворобою.

Після оголошення вироку на К. Серпа наділи наручники. Коли конвоїри виводили його з судової залі, Серп крикнув по-англійськи звертаючись до західних репортерів: „Я потребую вашої допомоги!". Понад 200 осіб, які були присутніми на суді, проводили Серпа апльодисментами.

Державний департамент З'єднаних Стейтів Америки висловив різкий протест урядові Чехо-Словаччини у зв'язку з судовим процесом над членами секції джазу.

У СВІТІ

ІНДІЙСЬКІ ТЕРОРИСТИ — поліція думає, що це сікхи — підклали бомбу під міст, яким проїжджав пасажирський поїзд. Загинуло 18 осіб, а принаймні понад 200 було поранених. Прем'єр-міністер центрального уряду Раджив Ганді наказав вислати в околицю, у якій трапився терористичний напад, військові частини і урядову комісію для переведення докладного слідства.

КОЛИШНІЙ ЛІДЕР руху спротиву в Нікарагуа Артуро Круз, який недавно зрезиґнував з цього посту, заявив кореспондентам, що повстанський рух в Нікарагуа є „дуже слабий" і без інтенсивної американської допомоги він почне розпадатися, або його розіб'ють урядові військові частини сандіністів. Запитаний кореспондентами чи його відхід міг вплинути на голосування в Палаті Репрезентантів, яка намагається стримати 40 мільйонів долярів, які належать контрам із 100-мільйонової суми, Круз відповів, що він не має жадного впливу на голосування в Конґресі, бо його зацікавлення є тільки в події в Нікараґуа, а не в ЗСА.

СОВЄТСЬКИЙ ТОРГОВЕЛЬНИЙ корабель затонув, приблизно 210 миль від берегів стейту Ню Джерзі. Гелікоптери американської прибережної сторожі врятували 37 моряків і на бажання амбасади СССР у Вашінгтоні привезли їх на посілість амбасади. 482-футовий корабель „Комсомолець Кіргізії", який віз в більшості муку до Куби, почав у розбурхане море і почав подавати сигнали С—О—С вже в суботу, 14-го березня. Сигнали зловила прибережна сторожа ЗСА і зараз таки повідомила про це совєтську амбасаду у Вашінгтоні. Коли в неділю, 15-го березня, вийшло сонце на місці корабля залишилася тільки велика оливна пляма, що вказувало про затонення корабля. Генеральний консул Владімір Кулешов особисто наглядав за перевозом моряків з бази прибережної сторожі у Філядельфії до Вашінгтону.

ПРЕДСТАВНИК БРИТАНСЬКОГО міністерства оборони Мартін Фуллер поінформував спеціяльний комітет палати громад, що воєнні витрати пов'язані з обороною Фалкляндських островів винесли понад 13 більйонів фунтів штерлінгів. Тепер вдержання гарнізону на Фалклендах виноситиме річно від 250 до 400 мільйонів фунтів.

ВІДОМИЙ АРХИЄПИСКОП Валеріян Тріфа, первоієрарх Румунської Православної Церкви в ЗСА і Канаді, якому жидівські кола закидали воєнні злочини під час Другої світової війни, помер на удар серця на 72-му році життя ще 28-го січня цього року. В останньому часі архиєпископ Тріфа жив в Лісбоні, Портуґалія.

В СССР ЗНОВУ ПОЧАЛИ КРИТИКУВАТИ Й. СТАЛІНА

Москва. — Совєтський історик Александер Самсонов, відомий знавець спеціяліст совєтсько-німецьких відносин з-перед Другої світової війни і дослідник воєнних подій, заявив у понеділок, 16-го березня ц.р., що тодішній диктатор Совєтського Союзу Йосиф В. Сталін, своїми поганими передбаченнями, потягненнями і військовою та політичною стратеґією завів був Совєтський Союз над берег пропасти під час Другої світової війни, не підготовивши навіть Червоної армії для оборони батьківщини перед евентуальною інвазією гітлерівських військ.

А. Самсонов, 79-річний авторитет, до опінії якого прислухуються партійні і урядові чинники, написав на цю тему довшу статтю у тижневику „Аргументи і Факти", кажучи, що виною Й. Сталіна було й те, що німецькі військові частини стояли вже на передмістях Ленінграду і Москви, а совєтська армія і її головне командування знаходилось у стані хаосу. Він (Сталін) навіть не брав до уваги можливість інвазії Адольфа Гітлера на Совєтський Союз і кілька тижнів перед інвазією, коли на західніх кордонах німецьке головне командування змасувало кільканадцять армій, а зокрема танкові, панцерні і летунські частини, Сталін запевняв членів Політбюра, що співпраця СССР з Німеччиною розвивається корисно, згідно з підписаним в 1939 році договором між міністром СССР Молотовим і Рібентропом.

„Я далекий від того, щоб вважати Й. Сталіна добрим головним командиром", — пише А. Самсонов у згаданому тижневику, стаття якого була написана переважно для членів компартії і лекторів, правдоподібно для цього, щоб знову відновити дискусію серед партійних кіл про сумну ролю Й. Сталіна і тим самим вказати на нові напрями у політиці теперішнього керівництва.

Як відомо, здібність Й. Сталіна, як головного командира під час Другої світової війни, квестіонував також в 1956 році Нікита Хрущов, тодішній генеральний секретар ЦК КПСС, але і після цього історики і високі партійні достойники уникали, чи боялися зачіпати цю тему, а деякі, після осунення Н. Хрущова, оспорювали „тенденційне насвітлення ролі Й. Сталіна" Н. Хрущовим.

А. Самсонов, наприклад, твердить, що Сталін вперто відмовлявся проголосити загальну мобілізацію молоді до війська напередодні гітлерівської інвазії на СССР, хоч вже тоді державна служба безпеки, а головно військова розвідка знали про концентрацію німецького війська на кордонах СССР і Німеччини. Але й про ці справи деякі історики не говорять сьогодні, зумисно ігноруючи факти, які можуть мати велике значення для майбутніх поколінь.

„Ми історики, вважаємо, що атака Гітлера розпочалась несподівано, непередбачено, але, фактично так воно не було. Війна з Німеччиною була передбачена у високих військових колах, які, однак, не мали відваги протиставитись поглядові Й. Сталіна", — каже А. Самсонов і додає, що цілим щастям був виграний бій під Сталінградом, бо в противному випадку СССР був би опинився перед катастрофою.

Очевидно, А. Самсонов, як також інші совєтські історики, не згадує про масивну 11 більйонову допомогу З'єднаних Стейтів Америки для СССР, і відкриття другого фронту проти гітлерівських армій на заході. І це й помилки Гітлера на Сході, а не „геройство" доблесної совєтської армії, врятувало СССР перед загладою.

В АМЕРИЦІ

ДЕЛЕГАЦІЯ ПАЛАТИ Репрезентантів на чолі зі спікером Джимом Райтом відвідає в квітні цього року Мадрид, Москву, Київ і Західний Берлін. До складу делегації ввійдуть 20 конгресменів, як демократи, так і республіканці. Один із членів делегації, конгресмен-демократ Томас Фолі, сказав, що поїздка відбудеться на запрошення Верховної Ради СССР і що колишній совєтський амбасадор у Вашінгтоні Анатолій Добринін запевнив конгресменів, що вони зможуть зустрітися з високопоставленими кремлівськими лідерами. Т. Фолі не згадав, чи делегацію прийме Міхаїл Горбачов. За словами вашінгтонського конгресмена делегація обговорить у Москві велике коло справ, у тому числі переговори про розброєння, реґіональні конфлікти в Афганістані і Центральній Америці, справи торгівлі і прав людини.

ВАШІНГТОНСЬКИЙ ФЕДЕРАЛЬНИЙ суддя Баррінгтон Паркер відкинув позов колишнього члена Ради Крайової Безпеки підполковника Олівера Норта, який вимагав визнати неконституційними повновавження Лоренса Волша, що очолює незалежну комісію Департаменту справедливости в справі розслідування обставин іранського скандалу. „Американський народ вимагає повного розслідування можливої участи Уряду в продажі зброї Іранові і передачі грошей 'контрас', — сказав Б. Паркер. — Намагаючись захистити інтереси суспільства, незалежна комісія діє енерґійно і відповідально". Паркер заявив, що позов О. Норта фактично являє собою вимогу припинити роботу комісії Волша.

РЕЧНИК ДЕРЖАВНОГО департаменту Чарлз Редман повідомив репортерів, що делеґація ЗСА на переговорах у справі розброєння в Женеві подала совєтській делеґації пропозиції щодо перевірки виконання майбутніх угод про ракети середнього засягу. В минулому З'єднані Стейти, в погодженні зі Совєтським Союзом, не оголошували публічно пропозиції, внесені на переговорах, вважаючи, що їх треба обговорювати за закритими дверима, а не влаштовувати обговорення в газетах і на телевізії. Ч. Редман сказав, що ЗСА відмовилися на цей раз від подібної практики, бо надають своїм пропозиціям особливого значення. Передбачають, що їх буде обговорювати державний секретар Джордж Шулц зі совєтськими офіційними особами під час квітневої поїздки до Москви.

ЖІНКИ ТРЬОХ АМЕРИКАНСЬКИХ професорів, захоплених терористами 24-го січня цього року, зустрілися з прем'єр-міністром Ливану Рашидом Караме і просили його сприяти у звільненні їх чоловіків. „Буде зроблено все можливе, щоб їх звільнили", — сказав без особливого ентузіязму Р. Караме, добре знаючи, що ні він, ні його кабінет не мають контролі над подіями, що відбуваються як в столиці Ливану, так і за її межами. Відповідальність за викрадення трьох американців і одного індійця — професорів Американського університету в Бейруті — взяла на себе група Ісламський джигад за звільнення Палестини. Її перша вимога була в тому, щоб Ізраїль звільнив 400 в'язнів-арабів в обмін на професорів. Ізраїль цю пропозицію відкинув. Від того часу терористи то висували знову цю вимогу, то забували про неї.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda USPS (50-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.
Tel.: (201) 451-2200

Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00. UNA members 1 year — $15.00. Change of address — $1.00. Make check or money order payable to "Svoboda".

Postmaster: Send address changes to:
"Svoboda", 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Tel.: (201) 434-0237, (201) 434-0807, (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Статті і дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00. Для членів УНСоюзу $15.00 річно. За кожну зміну адреси — $1.00.
Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda"

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Пресові конференції Президента

За останніх сім місяців президент Роналд Реґен перевів тільки одну пресову конференцію, 19-го листопада минулого року. Американські засоби масової інформації дуже таким станом невдоволені. Коли недавно Президент виправдував себе перестудою і болем горла, то появились на ту тему іронічні заяви: світ американської преси просто зрозумів таке виправдання, як неповажний викрут. Але існує сутня і поважна причина, чому президент Реґен не квапиться із уведенням в звичай періодичних пресових конференцій, кожного місяця, як цього хотіли б акредитовані в Білому Домі журналісти.

Ніхто інший, а вони самі винуваті, що Президент не квапиться до зустрічі з ними. У першій каденції урядування Реґен виявляв ще більшу рішучість і зручність у своїх відповідях на запити кількохсот журналістів на його пресових конференціях. Але від того часу він мав дві операції і має тепер таки 77 років. На тій останній пресовій конференції в листопаді минулого року журналісти поводилися так ароґантно, що треба було дивуватися терпеливості Президента. Його назвали були „Великим комунікатором", — його величали за його красномовний талант, але нема чого дивуватися, що людина на найвищому в державі становищі не хоче наражатися на такі прикрощі, які межують з особистою образою. У пресі появилася вістка, що найбільшим противником частих і періодичних пресових конференцій Реґена є його дружина Ненсі, обурена поведенням акредитованих у Білому Домі журналістів. Їхні запити своїм тоном і змістом нагадують поведінку прокуратора на судовій залі, який оскаржує підсудного і старається за визнання його винуватим. Кожна пресова конференція Президента починається його короткою заявою в якійсь конкретній справі. Журналісти не тримаються тієї теми, тільки засипують Президента такими запитами, щоб його неначе загнати в кут, щоб доказати йому суперечність його заяв, щоб використати нагоду для атакування дискредитування його. Можна уявити собі, що Реґен, зберігаючи назверх спокій і рівновагу, вертається з такої пресової конференції до свого помешкання у Білому Домі виснажений, втомлений і сердитий. Ніхто краще про це не знає, як його дружина. Їй закидають, що вона, Ненсі, втручається у державні справи, але треба її розуміти і виправдати, коли вона хоче своєму чоловікові заощадити такі прикрі сцени, дармащо кожна пресова конференція Реґена вміщається у кількох рамках 35-40 хвилин.

Від листопада минулого року найбільше шуму наробила афера з продажем зброї Іранові та переведенням грошей за ту зброю протикомуністичним партизанам в Нікараґуа. Справу досліджувала Комісія, покликана самим Реґеном, з колишнім Джаном Тавером у проводі. Після проголошення звіту цієї Комісії Президент промовляв з Білого Дому і у цій своїй 15-хвилинній промові значно направив неприхильну йому атмосферу. Але справа далі нез'ясована в усіх деталях. Усю правду знають тільки два колишні члени Ради Крайової Безпеки, Джан Пойндекстер і Олівер Норт. Обидва мовчать і все ще товчеться питання, яким чином добути від них всю правду. Преса шарпає віцепрезидента Буша за ніби його причетність до іранської афери; державному секретареві Шулцові й секретареві оборони Вайнберґерові закидають нельояльність супроти Президента; на найважливіших постах у Білому Домі, Ради Крайової Безпеки, Центральній Розвідчій Аґенції та ФБІ наступили персональні зміни; заактуалізувалася можливість нової вершинної конференції — назбиралась велика сила різних актуальних справ внутрішнього і міжнародного порядку — все це може стати і напевно стане предметом найближчої пресової конференції Президента.

Американське суспільство і міжнародний світ зацікавлені в такій конференції. Але журналісти на пресовій конференції Президента повинні таки змінити свою поведінку і не робити з такої поважної конференції видовища, яке погано свідчить про рівень та пресову й політичну етику представників преси у Білому Домі. Інвестиґація не повинна мати місця під час пресових конференцій.

М. Мельник

ПОЛІТИЧНІ РЕФОРМИ ҐОРБАЧОВА

Виступаючи 27-го січня ц. р., на Пленумі ЦК КПСС, Горбачов сказав: „ЦКПРС, керівництво країни (...) не змогли своєчасно і в повному обсязі оцінити необхідність змін, небезпечне наростання кризових явищ у суспільстві..."

Західні знавці СССР, які мають значний вплив на закордонну політику їхніх країн, не раз робили основні помилки в їхніх оцінках СССР. На жаль, навіть тепер таких людей як Збіґнєв Бжезінські є дуже мало і тому вони багато вдіяти не можуть. Таким чином публіка Заходу аж до шістдесятих років не знала про те, що ділось в СССР за часів Сталіна. Через довгий час над закордонною політикою західніх країн домінувала дивна концепція, що росіяни зброяться тільки тому, що вони почуваються загрожені Заходом, а не тому, що вони хочуть стати панівною потугою світу. Багато експертів запевняли нас, що росіяни зміняться, як тільки західні держави їх запевнять (наприклад, зменшуючи військові бюджети), що вони СССР не загрожують. Захід трохи опам'ятався тільки тоді, коли росіяни здобули військову перевагу.

Найбільш разючу помилку ті експерти робили і роблять відносно проблеми націоналізму серед поневолених націй імперії. Та це може навіть і не диво. Майже ніхто з них української чи якоїсь іншої неросійської мови не знає. Отже, все їхнє знання походить з російських джерел. Але не тільки те! Кажуть, що були часи, де від 60 до 80 відсотків західніх кореспондентів у СССР не знали по-російськи. Якже ж тоді вони могли інформувати свої країни про дійсну політичну і економічну ситуацію в тій країні, коли вся їхня інформація походила від урядових кіл?

Тим часом від Леніна до Ґорбачова однією із найважливіших проблем урядів імперії була проблема націоналізму поневолених націй. Причина в тому досить очевидна. Коли б поневолені нації імперії почали виявляти масовий спротив проти окупанта, тоді імперію можна б порівняти із спорохнявілим деревом, що під подувом вітру в кожному моменті може повалитись.

Західні експерти того не бачать, і тому вони продовжують настоювати на тому, що Великий Голод в Україні був зорганізований для боротьби з кулаками, а не з українцями, та що національна проблема в імперії не існує, і тому імперією володіють партократи, а не росіяни, так що всі проблеми там можна вияснити з чисто ідеологічного штандпункту.

Деякі наші люди так захоплені високими позиціями та національним походженням тих експертів, що не тільки їхні позиції підтримують, але ще й є горді з того що вони є радше по стороні таких високопоставлених людей аніж по стороні українських знавців. Ті речі нам варто взяти до уваги, коли нам приходиться займати становище до останніх подій у СССР.

Як бачимо з вищецитованої промови Ґорбачова, основною причиною політичних реформ, що він їх впроваджує, є не лібералізм Ґорбачова (читач може пригадує завваги прем'єр-міністра Великобританії Марґарет Тачер на ту тему), а наростаюче невдоволення в СССР. Опубліковані тези доповіді Ґорбачова повторюють цю аналізу. Там кажеться: „....керівні органи (...) не зуміли вчасно і критично оцінити небезпеку наростання неґативних тенденцій у суспільстві, в поведінці частини комуністів, прийняти рішення, яких настійно вимагало життя".

Я уже давніше на ту тему писав і далі думаю, що завваги Ґорбачова це не так намагання розправитись з Брежнєвом та його старою ґвардією, як фактична аналіза правдивої ситуації. Єдина цікава тут річ є та, що він про те висловився публічно і дуже виразно. Навіть Хрущов не був такий одвертий і критикував Сталіна на закритому засіданні ЦК.

У чому суть політичної реформи Ґорбачова? Основна річ, це „....необхідність подумати (...) про зміну порядку обирання секретарів райкомів, окружкомів, міськкомів, обкомів, крайкомів партії, Центральних Комітетів компартій союзних республік. Тут (...) можна піти на те, щоб секретарі у тому числі і перші, обиралися таємним голосуванням на пленумах відповідних партійних комітетів. Члени партійного комітету мали б при цьому право вносити в список для голосування будь-яку кількість кандидатур. (...) На думку Політбюро, дальша демократизація повинна стосуватись і формування центральних органів партії".

Як бачимо, члени комуністичної партії не можуть стати кандидатами на провідні партійні позиції. Та все таки секретарі нижчих партійних клітин будуть до меншої міри залежні від секретарів вищих партійних одиниць. Наприклад, Щербицький не буде могти цілком довільно назначувати і усувати секретарів обласних партійних одиниць. Отже, реформа та є тільки до певної міри окозамилюванням. Треба припускати, що вона значно оживить одну із найбільш заскорузлих бюрократій на світі,

Чи Україні вийде це на користь? Мабуть дуже мінімально. Реформа ця напевно не означає організаційної автономії для комуністичних партій національних територій. Як підкреслює Ґорбачов; „...в партії повинен залишитись непорушним статутовий принцип, згідно з яким рішення вище стоящих органів є обов'язковими для всіх нижчестоящих партійних комітетів". А це значить, що це що Політбюро дало, воно в кожній хвилині може

(Закінчення на стор. 4-ій)

Степан Куропась

РУСИНИ І 1000-ЛІТТЯ ХРИЩЕННЯ

З новим роком дістаю різні Альманахи-Календарі та й оглядаю — старі. Дістав календар англійською мовою „Amerikanskoj Karpato-Russkoj Molodezi". Обкладинка каже, що це є „Cerkovnyj Kalendar". В часі коли американські українці сперечаються над тим чи краще мати у проводі громади-Комітет чи Конгрес, американські русини щораз далі від нас відходять.

Раз я говорив з покійним Юліяном Ревасм і питав, чому українці з нової еміґрації не роблять заходів у церковних і світських колах для поєднання оцих якраз братів, що колись розійшлися? Він відповів, що він уже робив такі спроби, але нема надії на поєднання доки живуть ще т.зв. мадярони, а ще важливіще русофіли, які не знають, що роблять. Прийдуть молоді люди до слова, американська вже ґенерація, яка зійдеться з — такою ж з українського боку і вони — одного народу походження — доведуть до з'єднання тих, які розійшлися. Я говорив теж з тими, які відвідують Закарпатську область підсовєтської України і дивуються де ж ті русини?

Адже ми були колись разом в Америці, були навіть раз разом у парляменті Австро-Угорщини і спільно голосували для покращання долі русинів. Американського роду русини мимо того не українізуються. Правда наші владики не раз сходяться з їхніми, чемно до себе відносяться, але я не чув, щоб десь було згадано чи написано про Україну як тему їхньої розмови. Може тепер, коли гряде 1988-ий могло б це статися. Не могли світські люди зробити перелом, то може Церква нас об'єднає в тисячолітньому Ювілеї, бо чому один і той самий нарід має жити окремо?

З 1000-літтям маємо до діла з москалями, тож тому нам треба союзників, які би стали за правду. У календарі, про який мова, є такі статті як: „Russian people in Kiev receive Christianity in 988". „Osnovanie Russkoj derzawy kniezem Rurikom 862 p." „Krescenie Vladimira Velikaho i ves Russkoho naroda". „Nasestvie Tatar na Rus". Лише два рази згадано там слово руснак. Чи русини проти нас українців? Ні, але вони опановані були мадяронським і російським клером.

У 1938 році в церкві русинів на Кемпбел вулиці в Чикаґо, яка перейшла на православ'я відбулося віче тоді як було проголошено Карпатську Україну. Мене запросив на віче Іван Гвоздяк родом з Бардєйова на Пряшівщині. Ми працювали разом в одній фірмі. Він все казав мені, що він є твердий русин і як за єпископа Ортинського Церква була разом, він був у комітеті будови церкви св. Миколая, що тепер є катедрою. Я прибув на віче з брошурами зі знімкою о. Волошина на обкладинці. Головним промовцем мав бути головний контролер Соєдиненія їхнього Союзу. Він спізнився й Іван Гвоздяк сказав предсідникові зборів, що тут є головний контролер добрий русин і попросив щоб дати йому слово заки приїде промовець.

Моя промова про Карпатську, Угро-Руську а тепер Карпатську Україну, видно подобалася парахіянам бо в залі стало „як маком сій!".

Але враз прийшов той, що запізнився і зажадав, щоб мені відібрати слово. „Хай говорить далі! — почулись голоси. І тоді предсідник поклав перед усіми вимогу, щоб проголосувати — чи закінчити мені говорити, чи ні. І таки мені дано 10 хвилин більше, щоб я довів свою промову до кінця. Значить, русини не були проти русина-українця з Галичини.

Церква, про яку мова, має історію. Парох церкви св. Миколая відправляв там Службу Божу і його вистрілом з револьвера вбила сестра Мирослава Січинського. Отець Стецюк залишив вдову і двоє малих дітей. Сьогодні парохія пішла за своїм парохом о. Чарноком, який перейшов на православ'я у 1937 році. Парохія продала стару церкву і збудувала нову св. Михайла на передмісті Найлс.

Молода православна дієцезія має сьогодні двох єпископів; колись мала у В'єтнамі свою місію і обслуговувала греко-католиків і православних. У районі Чикаго має парохії в Ґері, Гемані, Мішавака, Вайомінгу, Індіяні Гарбор. Має свій Союз п.з. Greek Catholic Carpatho-Russian Benevolent Ass'n Liberty з осідком у Перт Амбой, і Fraternal Benefit Society of American Orthodox Greek-Catholic Diocese.

Русинів треба притягати до нас, а не відганяти, бо вони є в стадії реформації. Треба з ними стрічатися, але не товкмачити їм про націоналізм. Вони ще не готові бути такими як ми їх хочемо мати, але 1000-ліття Християнства повинно бути початком епохи співжиття русинів і українців. Треба врешті колись почати діялог!

СФУЖО

Ніна Марченко

Музей А. Горської в Англії

I.

Про вартість музеїв навряд чи приходиться говорити. Всі ми знаємо, що в музеях зберігаються зразки матеріяльної і духової культури кожного народу. Тому не випадково в країнах нашого поселення почали творитися збірки, які пізніше виросли в музеї.

В Англії жіноцтво згуртоване в Організації Українських Жінок, велику увагу приділяло збереженню зразків народної вишивки, народного одягу з різних місцевостей України. Тож коли почала творитися збірка, це були головним чином вишиті жіночі і чоловічі сорочки, рушники. Чому саме почалося з сорочок? Бо тодішній провід організації вважав, що необхідним є зберегти чистоту вишивки і запобігли мішанині стилів, а також мішанині в регіональних одягах.

На щастя жіночої організації перша її голова — Олена Карпинець-Єнкала цікавилася народним мистецтвом і самозрозуміло багато знала про вишивку. Пізніше з позиції голови (поновно обраної) і з позиції референта народного мистецтва реклямувала писанчарство та боролася зі засміченням у вишивках, а в народному одязі зокрема. Бо вже в першій половині п'ятдесятих років творилися танцювальні гуртки, що складалися з молоді 18-20 років, а серед них кілька дітей, що приїхали до Англії з батьками з Німеччини. До речі однією з них є Марія Ткачук-Бабич, яка тепер є однією з хореографів відомого в Англії ансамблю ім. Пилипа Орлика. Тому справа народних одягів була дуже актуальною.

На початках існування нашої організації, мистецької референтури, як такої, не було і справами збереження наших національних скарбів займалася кожночасна голова Централі.

І. Вітошинська, яка очолювала на протязі року ОУЖ, виголошуючи доповіді про мистецтво, звертала увагу на мішанину стилів у вишивці, а головно на дотримування правильного крою та викінчення частин народного одягу, бо обгачковування коміра жіночої сорочки не відповідає приписам шиття одежі за народним зразком.

Сказане вище було в ті часи, коли громади навіть не могли думати про власну домівку, а будь-які сходини влаштовувалися у випозиченій більшій чи меншій залі.

За головування інж. Ганни Сесь, заходами Централі СУБ була влаштована виставка, яка тривала від 14-го квітня до 7-го травня. Завдяки всебічній підтримці Головної Управи ОУЖ, було зібрано (серед жіноцтва) багато експонатів і виставка мала великий успіх.

Заохочені і підбадьорені відгуком на виставку, Головна Управа, яку в той час очолювала Олена Монцібович, прийшла до висновку, що варто було б мати сталу виставку народного мистецтва в Лондоні і з цією метою була закуплена шафа.

На заклик Централі п'ять Гуртків прислали вишивки: Брадфорд — подушку, Бері — серветку, Рочдейл — рушник, Ноттінґгам — доріжку, Лондон подарував чоловічу сорочку, а дві чоловічих сорочки подарувала особа, що не хотіла подати свого прізвища.

Отже перша стала виставка зразків народного мистецтва в 1956 році дала зародок збірці, яка пізніше оформилася в музей.

Всі надбання пов'язані зі сталою виставкою в Лондоні фінансувала Централя, СУБ.

Коли головою Централі була д-р Ірина Калюжна, референтом народного мистецтва була А. Добрянська. Вона давала поради, як добирати взори, нитки, полотно, яке надається до вишивки і спонукувала Гуртки творити в місцевих громадах сталі виставки зі зразками народного мистецтва.

За головування О. Росненької, мистецьку референтуру очолила А. Демчинська, яка неменш, як і попередні референти заохочувала жіноцтво збирати наші мистецькі скарби, а також подавала статті до „Жіночої Сторінки" про стилевий народний одяг для хлопців і дівчат.

Коли головою поновно була обрана пані О. Єнкала, вона наголошувала, що збирання речей не повинно обмежуватися виключно до вишивки, а потрібно збирати й інші види народного й художнього українського мистецтва та речі колишнього вжитку як: маслобійка, веретено, кужіль і т.д.

У тому часі Леся Ковалів з Бербену, Швайцарія, прислала на адресу Централі СУБ 15 експонатів, серед них: її власний полтавський народний одяг, призначаючи ці речі для майбутнього музею ОУЖ. Збагатила нашу збірку також А. Дембіцька з Детройту, Америка. Вона переслала ґердан, жовто-блакитну виткану стрічку жіночого спортового товариства та журналу: „Світ Молоді" і „Жіноча Доля" (редакція Олени Кисілевської 1935 року).

Закінчення буде.

Ніна Марченко — член Головної управи Організації Українських Жінок Великої Британії. Журналістка, редакторка журналу „Юні друзі" та „Жіночої сторінки" в „Українській Думці" в Англії.

ДО СУЧАСНОГО СТАНОВИЩА В УКРАЇНІ І В ДІЯСПОРІ

(Заява Закордонного Представництва УГВР)

II.

Видатно зростає у СССР також боротьба за свободу релігії, яка, після сімдесят років насильства атеїстичного режиму, виступає як переможна сила.

5. Велике значення в аспекті становища і перспектив української визвольної справи мають взаємини між Україною і її сусідами, передусім Польщею і Росією. Якщо йдеться про Польщу, то в останніх роках утворюється корисний зворот у взаєминах між українцями і демократичними колами сучасної Польщі. Після довгих віків конфліктів і воєн між українським і польським народами треба вітати теперішні заходи для співпраці з боку діячів демократичних переконань обох народів. Зокрема слід відмітити ґрунтовні українознавчі студії, які від років провадять діячі польської культури і таким чином причиняються до взаєморозуміння і зближення обох народів. Утворюються також деякі, на жаль, скромні перспективи для покращання дуже важкого становища української меншости в Польщі, в тому і для вірних досі позбавленої своїх прав Української Католицької Церкви. Однак в керівних колах Польщі і серед польського суспільства ще діють великі навантаження минулого і пересуди у відношенні до українців.

На потребу є також зближення і співпраця з тими росіянами, які визнають право українського народу на самостійність. Відомо, що в самому СССР великодержавна шовіністична політика КПСС має підтримку широких кіл російської суспільности, а подібні настрої панують також в колах російської еміґрації. Заява українських і російських діячів на Заході у 1980 році, в якій вони обопільно стверджують право українського і російського народів на державну самостійність і засуджують русифікацію, залишилася, як досі, без помітного впливу на росіян.

6. Чимале значення в процесі боротьби українського народу та інших народів СССР має факт існування західніх демократій. Хоч сьогодні немає ніякої сторонньої держави, яка підтримувала б визвольну боротьбу українського народу за державну незалежність чи принаймні визнала б Україну самостійним політичним фактором, проте сприяння Заходу внутрішнім процесам у СССР в напрямі політичної і соціяльної демократії та національного самовизначення засобами масового поширення інформацій йде на користь українського народу та інших поневолених Москвою народів.

Зате, шкідливими для української визвольної справи є існуючі досі на Заході явища іґноранції і, щогірше, неприязного, а то й ворожого наставлення до України окремих одиниць західніх суспільств. Зокрема останньо вони часто падуть жертвою дезінформації або свідомо поширюють наклепницькі кампанії Москви проти українського визвольного руху, його провідних діячів і цілого українського народу. Такі кампанії очорнювання українців пов'язуються тепер в ЗСА, Канаді, Австралії та інших країна Заходу у зв'язку з розшуками за колишніми колаборантами з німецькими нацистами та воєнними злочинцями. Такі розшуки є наскрізь оправдані і повинні продовжуватися, а в дальшому поширитися також на злочинців сталінського типу. Український народ є особливо заінтересований у знайденні нацистських і сталінських злочинців, бо він зазнав чи не більші втрати від німецького нацизму і російського комунізму. Тому намагання згаданих осіб знеславлювати українських народ за здогадну співпрацю з нацистами є грубим наклепом і розходиться з історичними фактами.

Серед чинників, які ведуть антиукраїнські кампанії є також деякі жидівські діячі в Ізраїлі і на Заході. Розшуки жидів за воєнними злочинцями є наскрізь зрозумілі. Але застереження і обурення мусить викликати те, що згадані жидівські діячі намагаються утотожнювати з цілим українським народом окремих осіб українського народу, які могли брати участь в нацистських злочинах супроти жидів. Такі обвинувачення — це намагання стосувати принцип колективної відповідальности, який, як відомо, широко стосували нацисти і большевики у своїх народовбивчих діях. А втім, українські політичні діячі і український народ не обвинувачують жидівський народ за злочини окремих одиниць жидівського роду, які вони вчинили на Україні, допомагаючи окупантам визискувати чи винищувати українців. Українці засуджують антисемітизм і всяку ксенофобію та збірні чи індивідуальні злочини над жидами, які мали місце на Україні і в яких брали участь також люди українського роду. Водночас українці уважають, що жидівські діячі зобов'язані засуджувати своїх земляків, які провинилися супроти українського народу і поборювати поширювання деякими жидівськими колами українофобію. Немає сумніву, що єдиний, хто заінтересований в поглиблюванні українсько-жидівської ворожнечі — це вожді КПСС і тому для добра українського і жидівського народів, отже і для добра жидівської меншости на Україні, треба спільними силами змагати до привернення і поширення співпраці між обома народами.

В теперішньому періоді визвольної боротьби український народ має численні елементи власної сили. Це, насамперед, відносно велике число українців, яке кваліфікує наш народ до найчисленніших народів Европи, а в самому СССР — це ставить його на другому місці після росіян. Подруге — це сучасна соціяльна структура української нації, яка за критеріями освіти, науки, культури, розвитку окремих галузей народного господарства належить до передових націй світу. Свідомість такого характеру української нації з одного боку, і розбіжностей між формальним і фактичним положенням України, створює ґрунт, на якому періодично породжується спротив народу. Як повчає досвід колишнього секретаря ЦК КП України Петра Шелеста, від таких почувань, підсилених територіяльним патріотизмом, не є вільні також деякі члени партійної і державної бюрократії. Потретє, чинником сили українського народу є справжній український патріотизм, який без сумніву зберігається в частині сучасної провідної верстви і в народних масах. Його носіями є не тільки відомі діячі українського руху опору, але також тисячі незнаних патріотів, які власне творять народний резервуар, на якому могли вирости провідні постаті як виразники прагнень ширших кіл народу. При тому, коли йдеться про недавній період підйому 1960 і 1970 років, треба зазначити, що в ньому дали ініціятиву, ідейне спрямування і концепційне оформлення в першу чергу уродженці Наддніпрянської України, а серед них деякі з найбільше зрусифікованих промислових областей.

Закінчення буде.

ПОІНФОРМОВАНІ ОСОБИ у Вашінгтоні кажуть, що представники ЗСА і СССР ведуть між собою засекречені розмови у справі знайдення формули замирення в Афганістані. Совєтські пропозиції привіз до Вашінгтону американський мільйонер Арманд Гаммер, який, як відомо, вдержує добрі зв'язки із совєтськими лідерами і користується пошаною і привілеями у них. Москва погоджується на передання влади в Афганістані в руки вигнаного короля Мохаммеда Загіра Хана, який покличе до життя уряд, вестиме невтральну політику, дозволить на офіційне існування комуністичної партії. В заміну антикомуністичні повстанці повинні скласти зброю, увійти до кабінету, зайнятись відбудовою країни. СССР виведе усі свої війська з Афганістану. Спостерігачі кажуть, що Москва більше потребує скорої розв'язки в Афганістані, як Вашінгтон, тому у Вашінгтоні не поспішають з переговорами.

Редактор І. Кедрин доповідав у 64-му Відділі СУА в Ню Йорку

7-го лютого ц.р. в домівці СУА ред. Іван Кедрин виголосив доповідь на тему „Українські політичні процеси в Польщі в споминах свідка".

Голова Відділу Христя Навроцька, відкриваючи вечір, представила доповідача, найвидатнішого українського журналіста, автора споминів „Життя, події та люди", збірки статтей „В межах зацікавлень", незлічимих статтей, розвідок, та довголітнього редактора часописів „Діло" і Свобода". Присутні, які заповнили домівку СУА, рясними оплесками привітали сеньйора українських журналістів.

Починаючи свою доповідь ред. І. Кедрин зробив завваження, що дотепер ніхто з націоналістичних кіл не спромігся на опрацювання наукової довідки про політичні процеси в Польщі. Це можна б зробити, бо джерела для такої теми є в бібліотеках в Ню Йорку, Лондоні, Торонто чи Вінніпегу.

Ред. Кедрин почав свою журналістичну працю в 1922 році в щоденнику „Діло", де працював до 1939 року в тому 6 років у Варшаві як парляментарний кореспондент. В тих часах було важко бути журналістом. Треба було бути дуже обережним, щоб не наразити видавництва на репресії та конфіскування. Ще до Першої світової війни до голосних процесів треба зарахувати обвинувачення Мирослава Січинського у вбивстві намісника графа Андрія Потоцького в квітні 1908 року. М. Січинський був засуджений на смерть з заміною на 20 років ув'язнення, з якого вдалося йому втекти і згодом він опинився в Америці.

Доповідач згадав про боротьбу за Український Університет, в якій у сутичці з польськими студентами загинув Адам Коцко в 1910 році. Похорон вбитого перемінився у Львові на велику протестаційну демонстрацію. 18 українських студентів заарештовано „за заколочення публічного спокою".

По програних Визвольних Змаганнях настали в Галичині невідрадні політичні та економічні обставини. Польща не мала своєї устійненої політики, супроти меншин, які намагалися асимілювати. Свідоме населення Галичини, особливо високошкільна молодь не могла приглядатися безправ'ю польської влади на українських землях. В 1920-их роках постає УВО, першим актом спротиву якої був атентат на маршала Юзефа Пілсудського 25-го вересня 1920 року виконаний Стефаном Федаком, який був засуджений на досмертне ув'язнення, а опісля був видалений з Польщі, та перебував закордоном до 1935 року.

Потім ред. І. Кедрин перейшов до обговорення процесів, на яких був присутній як репортер.

Першим був наглий суд над Біласом і Данилишином. На лаві підсудних був теж З. Коссак і М. Лугавицький, який був польським конфідентом. Напад на пошту в Городку Ягайлонським 30 листопада 1932 року був задуманий для здобуття грошей для організації. Там вбили сторожа, українця, забрали мішок дзвінкої монети вартости 200 до 300 золотих, який, втікаючи, Білас і Данилишин кинули, а біля села Верень вбили польського поліціянта. Оборонцями були найвидатніші адвокати — В. Старосольський, Л. Ганкевич, С. Шухевич і К. Панківський. Біласа і Данилишина які під час слідства призналися до різних провин, включно з вбивством Т. Голуфка, засуджено на смерть і повішено 24-го грудня в присутності о. Б. Липського і усіх чотирох оборонців. Так загинули до фанатизму ідейні мало здисципліновані бойовики.

Другим процесом був процес за вбивство Т. Голуфка 21-го серпня 1931 року. Процес відбувся два роки після вбивства. Цей процес назвав ред. Кедрин „несамовитим процесом". Несамовитим, бо вбивці згинули нашибиниці, якої тінь була на залі; на лаві підсудних був Роман Барановський, бойовий референт ОУН, який був польським провокаторм і в обороні якого зізнавав комісар поліції Івахів, який заявив, що Барановський видав за гроші крайового коменданта З. Коссака. Другим обвинуваченим був М. Мотика, теж конфідент, а третім неграмотний сторож О. Бунів, який сказав Біласові і Данилишинові, коли Голуфко буде в пансіоні СС. Василіянок, де він тоді мешкав.

Барановського засудили і він згодом помер в тюрмі на рака. Ред. Кедрин зазначив, що Т. Голуфко не був українoжером, а навпаки висував думку українсько-польського порозуміння на протимосковській базі. Він, одначе, як польський патріот уважав, що Галичина таки повинна належати Польщі з територіяльною автономією. (якої, одначе, ніхто їй не дав — примітка доповідача).

Вбивство Голуфка було виконане без відома Проводу ОУН і Є. Коновалець це дуже осудив. Тоді було наказ ПУНу припинити терористичні акти з огляду на справу пацифікації, яку представляла на терені Ліги Націй Мілена Рудницька, а матеріяли зі знімками перевезли до Женеви сен. М. Галущинський й ред. І. Кедрин.

Третім процесом був т. зв. „варшавський процес" за вбивство польського міністра внутрішніх справ Б. Перацького, якого вбив невідомий вбивник 15-го червня 1934 року, поліція не змогла його знайти, але зате мають докази, що Перацького вбила ОУН. Процес відбувся у Варшаві. На лаві підсудних було 12 членів ОУН, між якими були дві молоді студентки Катруся Зарицька і Дарія Гнатківська. Акт обвинувачення мав 110 сторін, прокураторами були К. Рудніцкі і В. Желєнскі. Процес відбувся від листопада 1935 року до лютого 1936 року. Головними обвинуваченими були Степан Бандера і Микола Лебедь, якого німці видали тоді полякам. Підсутні поводилися гідно та зізнавали українською мовою. Вимір кари був дуже суворий. Лебедь і Бандера дістали присуд смерти зі заміною на досмертну тюрму, інших членів ОУН засуджено від 8 до 12 років. Усі засуджені вийшли на волю з вибухом Другої світової війни в 1939 році.

Ред. І. Кедрин коротко насвітлив польську політику супроти українців і старання деяких кіл про будь-яку співпрацю, але це нідочого не довело. Дав свою заввагу, що масовий набір до ОУН замолодих людей проносив часто високоідейній організації багато клопотів. Незаправлені в конспірації зі страху видавали поліції всі таємниці і за гроші ставали поліційними донощиками.

По доповіді відбулася дискусія, в якій взяли участь Є. Гойдиш, У. Старосольська, д-р М. Прокоп і М. Галів. Два останні дискутанти старалися в конструктивний спосіб доповнити доповідь та заперечували закиди доповідача відносно молодого покоління.

Публіка ще довго гуторила при каві та солодкому, згадуючи часи, про які так цікаво і жваво говорив незрівняний ред. Іван Кедрин

Євстахія Гойдиш

СЕНАТ ЗСА 97 ГОЛОСАМИ проти одного висловився за підтримку Адміністрацією Роналда Реґена пляну мирного вреґулювання становища в Центральній Америці, запропонованого президентом Коста Ріки Оскаром Аріясом. Лідер демократичної більшости в Сенаті Роберт Бирд заявив, що голосування стало ясним сиґналом для президента Р. Реґена: його програма допомоги борцям за свободу в Нікараґуа доживає останні дні. Репутація „контрас" сильно похитнулася після того, як в американській пресі появилися повідомлення, що гроші, одержані ними від Уряду ЗСА, були частково використані на особисті потреби керівників повстанців.

„Стара Волинь і Волинське Полісся"

Після Першої світової війни велика частина Волині опинилася під окупацією Польщі і на тій частині нашої землі відомий археолог д-р Олександер Цинкаловський по багатьох містах і селах переводив розкопки. Тому що для цієї важливої археологічної праці прислав його на Волинь Археологічний інститут з Варшави, д-р О. Цинкаловський мав вільний доступ до всіх бібліотек і книгозбірень, які будь-де зберігалися по старих замках, манастирях, по православних церквах, по католицьких костелах, а також по всіх інших архівах, які досі не були доступні звичайним людям.

Таким чином пильний дослідник нашої землі і нашої історії зібрав протягом довгих літ багатющий археологічний матеріял з думкою, що в майбутньому, коли прийде така нагода, він видасть той матеріял окремою книгою. Але роки минали і така добра нагода не приходила. Запалилася Друга світова війна, д-р О. Цинкаловський опинився в новій повоєнній Польщі, разом з ним опинився там його великий архів, а в ньому багатосторінковий рукопис його довголітньої праці якій він дав назву: „Стара Волинь і Волинське Полісся".

Праця ця документальна, барвиста історичними фактами, яка соковито змальовує географічні об'єкти Волині. У ній в альфабетному порядку зафіксована кожна оселя на Волині, кожне місто, село, хутір, річка, озеро, гора тощо. При читанні цієї книги читач довідається про те, яке село чи місто в минулому було спалене і знищене татарськими ордами, яке село чи місто приймало удил у повстанні Богдана Хмельницького, від якого року в селі чи місті побудована школа, чи церква, чим те село чи місто відзначилося в нашій історії тощо.

Але все вищезгадане було записане в багатосторінковому рукописі і непорушно лежало в архіві її автора д-ра О. Цинкаловського в Кракові. Щоб цю працю видати книжкою не було жодної можливости, про це ніхто не смів навіть подумати, бо повоєнні обставини це не дозволяли. Тим більше, що автор цієї праці жив у Польщі, був вже в старшому віці, жив на дуже мізерній пенсії, а тому про видання такої великої праці навряд чи він коли і думав. Для того доля не всміхалася.

Але наша приказка каже: „Бог не без милосердя, а козак не без долі". Так було і тут. У вільному світі, в далекій Канаді, багато років тому невеликий гурток ідеалістів-волиняків створили свої організації — Інститут Дослідів Волині і Товариство „Волинь". Члени тих двох волинських організацій довідалися, що в Польщі живе їхній земляк і археолог д-р О. Цинкаловський, а в нього зберігається такий важливий рукопис з описом їхньої рідної землі. Вони і запропонували йому видати цей його манускрипт. Автор з радістю погодився на те і почалося з ним довге листування. По якомусь часі великий рукопис був привезений з Польщі до Канади й опинився в надійних руках, в Інституті Дослідів Волині в Вінніпеґу.

І те, що спочатку здавалося неможливим, в що мало вірили самі волиняки, бож ані Інститут Дослідів Волині, ані Товариство „Волинь" у своїй праці не мали великих матеріяльних засобів, а існували тільки з пожертв добрих і співчутливих людей, а видати книжкою таку працю вимагало непосильних для них засобів, але мрії працьовитих волиняків з Інституту Дослідів Волині й Товариства „Волинь" успішно здійснилися.

У 1984 році на полицях наших книгарень у вільному світі появився з друку перший том великої книги „Стара Волинь і Волинське Полісся", яка має 600 сторінок від літери „а" до „к". Вона вийшла на гарному книжковому папері, з мистецькою обгорткою на полотні, вийшла охайним виданням, як і належить для такої наукової праці.

Перший том цієї монументальної праці розійшовся по вільному світі, його напевно придбали собі всі щирі волиняки, бож ця книга при читанні нагадала їм про те, яка багата на історичні події їхня Волинь, яка вона славна, а разом з тим, яка вона нещаслива і мучена в неволі різними окупантами.

Після виходу першого тому книжки „Стара Волинь і Волинське Полісся", волиняки, розкидані по різних країнах світу, спрагло чекали, коли то появиться з друку другий том їхньої настільної книги, бож їм хотілося знати не тільки про Берестечко, про Дубно, які починаються першими літерами але хотілося їм знати й про всі інші. Але другого тому якийсь час не було. І багатьох наших щирих читачів, прихильників української книжки мали таке враження і передчуття, що до видання другого тому книжки „Стара Волинь і Волинське Полісся" мабуть існують якісь причини, стоять якісь перешкоди. І справді, ті перешкоди, видно, були, бо їх у нас є дуже багато, але згадані волинські організації спільними силами, щирою працею їх перемогли. І ось 1986 року вони дали нам другий том книжки „Стара Волинь і Волинське Полісся", який надрукований так само, як і перший том, на гарному книжковому папері, з мистецькою обгорткою на полотні, має 578 сторінок, оправлений в мистецьку обгортку на полотні, від літери „л" до „я".

Так само як і перший том, другий том розповідає яскраво про волинські міста та села і зокрема географи, археологи, етнографи, мовознавці, працівники навчальних закладів і науково-дослідних установ, напевно, з подякою й радістю привітають появу цієї книжки.

Думаю, що кожний син волинської землі, в серці якого ще не погас на чужині вогонь любови до своєї рідної землі, до своєї історії і культури, повинен придбати для себе цю високовартісну книгу. Він повинен ґрунтовно з нею познайомитися, а також познайомити з нею своїх дітей. Щоб вони знали яка чудова та земля, на якій виростали їхні батьки.

А всі ми разом, українці з інших областей нашої великої батьківщини, повинні щиро і глибоко подякувати працьовитому Інститутові Дослідів Волині й Товариству „Волинь" у Вінніпеґу за їхню таку велику і корисну працю, яку вони ось вже довгі літа виконують для користи всього нашого народу. Зокрема подяка їм за другий том книжки „Стара Волинь і Волинське Полісся"!

Цю книжку й інші книжки їхнього видання можна замовити, пишучи на адресу: Research Institute of Volyn, Box 606, Winnipeg, Man., R3C 2K3, Canada.

О. О-ко

Знову...

(Закінчення зі стор. 1)

вих розправ над мирним населенням України і Білорусії. Із кандидатом 'у праведники світу' в ті часи в них були спільні дії і мета".

Згадує КҐБівський автор з-під стягу ім. Ярослава Галана і про врятованого Митрополитом А. Шептицьким головного рабина львівського юденрату Давида Кагане і Курта Левіна, сина головного рабина, врятування „небагатьох іменитих євреїв і навіть врятування єврейських дітей". Очевидно, він ставить під сумнів „рятункову акцію" Митрополита, „який не припиняв своєї служби Гітлеру навіть після Сталінграда і Курська".

Ю. Шульмейстер закінчує свою статтейку сарказмом. Він пише, що йому все таки не відомо „чому ізраїльські прибічники тієї гітлерівської політики дотепер не надали йому (Митрополитові) звання 'праведника світу'. Можливо вони відклали цю справу до 'остаточного вирішення' проблеми палестинських арабів".

Порушення цієї теми на сторінках „Жовтня" свідчить про те, що КҐБ й далі цікавиться цією „давньою" справою і хто знає чи стаття не була поміщена з розмислом тепер, коли в Єрусалимі проходить процес проти українця Івана Дем'янюка, на якому так чомусь багато говориться про збірну відповідальність українців у винищуванні жидів.

В ІНТЕРВ'Ю З КОРЕСПОНДЕНТАМИ газета „Ізвєстія", орган Верховної Ради СССР, міністер внутрішніх справ СССР Александер Власов заявив, що органи правосуддя засудили понад 1,000 осіб на різні кари тюрми за заборонене державою гонення самогонки і торгівлю цим продуктом. В цьому самому часі, тобто від проголошення совєтським лідером Міхаїлом Ґорбачовим антиалькогольної кампанії, урядові інстанції, державні підприємства, суди і заряди колгоспів, покарали різними дисциплінарними карами понад 200,000 громадян. Власов підкреслив, що за минулі півтора року в СССР померло 200 осіб, які пили замість горілки всяку рідину основану на алькоголі.

АҐЕНТСТВО АССОШІЕЙТЕД Пресс, покликаючись на інформацію в совєтській газеті „Комсомольская Правда" повідомило, що у зв'язку з частими випадами снігу, а тепер дощу, в Україні в багатьох частинах розпочались виливи рік. Наприклад, в Донецькій області власті мусіли евакувати понад 200,000 осіб, загрожених водою. Згадана совєтська газета пише, що загрожені ще багато місцевостей на 280-квадратно милевій полосі по обидвох берегах ріки Дону. Там же сказано, що готелеві і відпочинкові ресорти зарезервовані для поводян, особливо тих, які не мають змоги тимчасово влаштуватися в родини.

ПОДЯКА

З волі Всевишнього, відійшов від нас 19-го листопада 1986 р.
наш Найдорожчий МУЖ І БАТЬКО

бл. п. д-р мед.

Зеновій Лев Семків

Цією дорогою складаємо щиру подяку Впр. о. Михайлові Кузьмі — пароховi церкви св. Йосифа за переведення похоронних відправ і зворушливу промову.

Глибоко вдячні д-рові Борисові Верн за теплі слова прощання від лікарської громади.

Сердечно дякуємо д-рові Петрові Поповичеві і д-рові Богданові Рудавському, що помогли синам занести покійного Зеня на місце Вічного Спочинку. Дякуємо лікарям медичного факультету Strich Med. School Loyola Univ. за вшанування пам'яті Покійного.

Щира подяка Родині, Приятелям, Знайомим, Колеґам і Пацієнтам, що так численно прибули віддати останню пошану.

Щире спасибі за пожертви в пам'ять Покійного.

На СЛУЖБИ БОЖІ зложили: д-р В. і І. Ткачуки, д-р М. і О. Харкевичі, д-р М. Іванців, д-р Р. і М. Вірщуки, д-р А. і І. Ґорчинські, О. Вітковська, д-р І М. Мацюраки, О. Труш, п. Карпінські, п-ство Довбаки, д-р І П. Бирд.

Пожертви замість квітів зложили: Аня Шалаута з родиною, В. Семків, А. Деметро, А. Бараболяк, З. Цимбаліста, Е. Зеленко, Г. і Б. Янчишини, Н. Верн, д-р А. і Б. Верн, д-р О. Фольварків, Н. і А. Іваніви, О. Городиський, М. і І. Волинці, д-р С. і Е. Рейс, А. Баран — суму $305.00 переслано СИРОТАМ в БРАЗИЛІЇ.

Щиро дякуємо УЛТПА, родині д-ра І. Поповечам, родині Медиків, д-рові і О. Мельникам, співпрацівникам VA Hines Hospital, Norridge Med. Center, Dr. Yang, Dr. Paul Alrenga, Dr. Shaku; Dep. of Pathology Loyola Univ., Cyndi Piotter, д-рові Л. і д-рові А. Добрянським, членам лікарської оркестри, працівникам West Lake Hosp. за квіти і вінки.

Дружина — ЛЮБА
сини — ВОЛОДИМИР, д-р мед.
ЮРІЙ, р. ф.
ЛЕВ, д-р мед.

В ПЕРШУ НЕВИМОВНО БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
мого Найдорожчого
МУЖА, БАТЬКА, БРАТА

бл. п. інж.

Віктора Яворського

ЗАУПОКІЙНІ ЛІТУРГІЇ

будуть відправлені

у четвер, 19 березня 1987 р., о год. 8-ій ранку у церкві св. Івана Хрестителя в Нюарку, Н. Дж.; соборі св. Софії в Римі, в Бразилії, у Торонті та Клівленді.

Просимо Друзів та Знайомих про молитви.

ІВАННА — дружина
ВІКТОР І ХРИСТЯ — син і донька
Сестри, шваґри та шваґерки

В П'ЯТУ БЕЗМЕЖНО БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
нашої Дорогої і Незабутньої МАМИ

бл. п.

Галини Вакуловської

буде відправлена

ПАНАХИДА

у вівторок, 17 березня 1987 р., о год. 3-ій по пол. на цвинтарі св. Андрія в Савт Бавнд Бруку, Н. Дж.

Про молитви за спокій душі Покійної просять

доньки — ВІКТОРІЯ І МАРІЯННА

Ділимося сумною вісткою
з Ріднею, Приятелями і Знайомими,
що в суботу, 17-го січня 1987 р. на 84-му році життя
відійшов у Вічність
наш Найдорожчий
МУЖ, БРАТ І ВУЙКО

бл. п. д-р

МИХАЙЛО МОРОЗ

народжений в селі Заставче, повіт Підгайці, Україна.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулися в католицькій церкві св. Бернарда в Роквілл, Коннектікат. ПОХОВАНИЙ на католицькому цвинтарі св. Бернарда.

В глибокому смутку:
дружина — МИХАЙЛИНА ГАЛІВ МОРОЗ
сестра — ЕВГЕНІЯ МОРОЗ
племінниця — ВАНДА МкКОМБ
та ближча і дальша Родина в Україні і Канаді

Політичні...

(Закінчення зі ст. 2)

забрати назад. І тому немає сумніву, що вищі партійні чинники — як треба — будуть уневажнювати вислід виборів їм підвладних одиниць. Ґорбачов виразно зазначив, що „Мова (...) не йде про якусь ломку нашої політичної системи" і тому сумніватись не треба. Реформа цілком не зменшує ролі партії в державі і тому люди, які говорять про демократизацію в СССР не знають про що вони говорять. Цілком навпаки! Реформа — принаймні на коротку мету — скріпить партію і теперішню політичну систему країни.

Ґорбачов підняв теж „...питання про виборність керівників підприємств, виробництв, цехів, відділень, дільниць, ферм і ланок, бригадирів і майстрів". Тут тяжко сказати, які наслідки того роду вибори будуть мати на економію країни, тому що покищо невідомо, хто буде висувати кандидатів на різні посади і хто і як буде на них голосувати.

Друга частина реформи відноситься до судівництва, поліційних органів країни і громадських прав одиниці.

На цю тему Ґорбачов сказав таке: „Нам треба продумати і вжити заходів щодо підвищення ролі й авторитету радянського суду, суворого додержання принципу незалежності судів, рішучого посилення прокурорського нагляду, вдосконалення роботи слідчих органів. Підготовлено (...) законопроєкт про порядок оскарження в суд неправодійних дій службових осіб, які ущемлюють права громадянина". Цього роду закон напевно сподобається громадянам імперії, він бо вкоротить сваволю поліційних органів. Та, без сумніву, він не зменшить переслідування осіб за політичні „промахи".

Та, мабуть, найбільш цікавою річчю для українців є факт, що Ґорбачов в основний спосіб порушив проблему націоналізму. Від часів Сталіна і до малої міри Хрущова, ніякий можновладець Кремля тієї проблеми у такий виразний спосіб не підняв. Вони, мабуть, вважали, що з тією проблемою не варто виходити наверх просто тому, щоб її не розголошувати. Проблема мусіла стати такою пекучою, що Ґорбачов вирішив не „завивати її в папірці". Недавні події в Казахстані є тільки одним покажчиком ваги тієї проблеми.

І тут увесь „комунізм" і „демократизм" Ґорбачова кінчиться. Його завваги на ту тему не потребують ніяких коментарів: „Особливо важливо вберегти від розкладаючого впливу націоналізму підростаюче покоління. (...) Весь наш досвід показує: націоналістичним пошестям може бути успішно протиставлений тільки послідовний витриманий інтернаціоналізм. (...) Вся атмосфера нашого життя і спільної праці, сім'я і школа, армія, культура, література і мистецтво покликані формувати і виховувати у радянських людей всіх національностей, і насамперед у людей молодих, найблагородніші почуття — почуття інтернаціоналізму і радянського патріотизму. (...) Треба визнати, що помилки, які пропускаються в галузі національних відносин, їх прояви залишилися в тіні, і говорити про них не прийнято. Це привело до негативних наслідків, з якими тепер доводиться мати справу. (...) Нам треба постійно пам'ятати, що націоналізм і пролетарський інтернаціоналізм (цебто імперіяльні інтереси Росії — ММ) — це дві протилежні політики, два протилежні світогляди. Виходячи з цих позицій, ми будемо тверді й принципові".

Цього роду тверда позиція не ворожить нічого доброго ані для поневолених націй СССР, ані для сателітів. І тут одна річ є дуже цікава: Зараз після приходу Ґорбачева до влади зайшли основні зміни в персональному складі Політбюро та секретаріяті ЦК. Майже всі експерти передбачали, що дні Щербицького пораховані. Вони сильно помилились, бо цілком не взяли до уваги, як успішно Щербицький впроваджував в життя національну політику окупанта в Україні.

Велика кількість західних експертів думає, що в наслідок реформи Ґорбачова може наступити послаблення ролі партії і тому партія його незадовго усуне від влади. Цього роду інтерпретація тих реформ є цілком помилкова. Реформи на коротку мету не послаблять, а скріплять позицію партії в державі. Вони теж підіймуть репутацію політичної системи СССР у світовій публічній опінії і таким чином влегшать експансивну закордонну політику імперії. А це значить, що ми ще довго будемо бачити Ґорбачова на пості першого секретаря КП—СССР.

Крайова...

(Закінчення зі стор. 1)

ди, відділу і кількости активістів. У деяких відділах, таких як Дітройт і Філядельфія, існувало узгіднення з відділом УККА у справі спільних святкувань національних річниць. Вони звичайно відбувалися за ротаційною системою. В інших місцевостях, наприклад, в Баффало, співпраці не було, бо місцеві партійні фанатики не хочуть визнати очевидного факту — існування Відділу УАКРади.

Д-р Шебунчак поставив під дискусію вимогу УККА, щоб в комісіях підготови наступного СКВУ, визначування яких по ротаційній системі припадає на УАКРаду, був представник УККА як другий голова Дискутанти, а потім голосування відкинули цю пропозицію. Тільки Є. Стахів пропонував прийняти пропозицію УККА.

В дискусії над звітами брало участь 16 осіб. Вони висували потребу тіснішої співпраці між централею і відділами. Потрібно зокрема вказівок щодо праці та поїздок до осередків.

Порушено ряд актуальних проблем, наприклад, справу об'єднаного відзначення Тисячоліття Християнства в Україні, відживаючий культурний обмін в СССР, зустрічі з офіційними американськими чинниками тощо.

Затверджено пропонований скарбником бюджет на 1987-88 рік і рішено здійснювати плян праці прийнятий на попередньому засіданні.

ПОНАД 50.000 ЕСПАНЦІВ демонстрували в Мадриді проти присутности американських воєнних баз на еспанській території і домагалися виходу Еспанії з членства в Північно-Атлантійському Оборонному Союзі (НАТО). Демонстрацію зорганізували ліві елементи із сильною підтримкою комуністів напередодні приїзду до Мадриду секретаря Департаменту оборони ЗСА Каспара Вайнберґера. Організатори кажуть, що демонстрантів було 100,000 осіб, поліція твердить, що 50,000, а інші спостерігачі нарахували тільки 15,000. Метою Вайнберґера є переконати еспанський уряд, що американські бази є частиною оборони також Еспанії. Вашінґтонові залежить на затриманні на базі в Еспанії американських бомбардувальників типу Ф—16.

ЗАСТУПНИК СЕКРЕТАРЯ Департаменту оборони Ричард Перл повідомив, що має намір внести резиґнацію. Формально про резиґнацію буде повідомлено після того, як Сенат затвердить кандидатуру наступника Р. Перла. Демократ Р. Перл був призначений на свою теперішню посаду в 1981 році з особистого схвалення президента Роналда Реґена. Р. Перл завжди активно захищав інтереси З'єднаних Стейтів на різних переговорах зі Совєтським Союзом. Він викликав різке незадоволення лібералів у Конгресі і багатьох західніх союзників ЗСА своїм виступом на форумі країн НАТО, що відбувся в Мюнхені на початку лютого. Перл обвинуватив союзників, зокрема, в тому, що вони часто закривають очі на численні порушення Совєтським Союзом договірних зобов'язань. Р. Перл буде супроводжувати державного секретаря Джорджа Шулца в його поїздці до Москви для переговорів зі совєтським міністром закордонних справ Едуардом Шеварднадзе.

Тріо „Верховина" в Австралії

Існування української еміґрації у немалій мірі залежить від плекання культури у найкращих її виявах, від зберігання традицій й розвитку всіх ділянок мистецтва. Можна сказати, що українська народна пісня — це відгомін української душі. Чи може бути щось більш безпосереднє як народна творчість, у якій віддзеркалюється дух народу? Тому то виконавці пісень користуються великою популярністю в народних масах.

Українці Австралії мали гостини в себе ряд українських еміґраційних співаків: Володимира Луцева, Михайла Мінського, Ганну Колесник, Марійку Галабурду, Галину Андреадіс, Ію Мацюк, кілька хорів: „Дніпро", „Тирса" з Канади, капелю бандуристів ім. Т. Шевченка із ЗСА та ансамбль „Іскра" з Канади.

В українській пресі вже віддавна подавалися вістки про те, що до Австралії вибирається відоме українській громаді в ЗСА, Канаді та Великобританії тріо „Верховина" з Торонто та приїзд тріо чомусь відкладався. Правда, „Верховина" не була відома ширшому українському громадянству Австралії, за вийнятком хіба тих, які слідкують за українським мистецьким життям у світі, та тих, які мали нагоду почути тріо на бенкеті IV-го Конгресу СКВУ, а тому наша громада поставилася до їхнього приїзду з деякою резервою, мовляв, що може дати, який може бути концерт такого тріо? Другою причиною насторожи нашого громадянства був попередній „експорт" канадських ансамблів до Австралії.

Тріо „Верховина", під патронатом Союзу Українських Організацій, розпочало своє мистецьке турне по Австралії в суботу 29-го листопада в місті Джілонґ, а відтак відбули концерти в Мельборні 30 листопада, в Аделяйді — 6-го грудня, в Брізбені — 7-го грудня, в Канбері — 13-го грудня, закінчивши своє турне концертом в Домі Молоді в Сіднеї.

Концерт відкрила Олена Глібович, яка представила численній публіці співачок — Богдану Ігнатович, Ганю Ящишин та Оксану Макогон. На сцені з'явилися три симпатичні співачки, в гарних стилізованих строях, з їх піяністом Михайлом Бубною.

Програму концерту тріо розпочало „Думою" Михайла Гайворонського, після якої Олена Глібович відчитала „Молитву за Україну". Відтак слідувала Дмитра Бортнянського „Под твою милость". Цей молитовний початок концерту залишив глибоке враження на всіх присутніх, витворюючи в залі врочисту атмосферу. Публіка втирала сльози з очей. Це справді був неначе перший захоплюючий акорд. Я певна, що присутні у залі відразу відчули, що концерт тріо „Верховина" буде небуденним концертом. І ніхто з присутніх не помилився. Рясні оплески доказували, що співачки й їх керівник-рецитатор дійшли до сердець сіднейської публіки. З кожною черговою піснею, публіка все більше й більше реаґувала. Відчули це і наші співачки й вклали в свій спів всю свою душу.

Програма була вміло зложена. Співачки виконували по чотири пісні, після яких О. Глібович рецитувала вірші, присвячені чи то Карпатам й гуцулам, чи то борцям за волю України, після чого знову слідували відповідно вибрані пісні. Співачки виходили все в нових строях.

В першій частині програми тріо „Верховина" виконало: „Українську Баркаролю" С. Людкевича, „Квітуча Україна" — муз. Ґомоляка, „Як би мені, мамо" В. Зарембм, „Червона рожа" І. Шамо, а надзвичайно зворушливо виконала в'язанку стрілецьких пісень в обробці А. Гнатишина. На мене, що сама співаю, зробило враження чудове аранжування пісень. О. Глібович використала кожний голос в тріо, що є дуже важливим. Немає сумніву, що Б. Ігнатович, А. Ящишин та О. Макогон — незвичайно талановиті співачки з чистим, добре вишколеними голосами й доброю дикцією, що дає їм можливість вільно доносити до слухача слова й мелодію з найтоншими нюансами та змушує слухача вслухатися в кожне їхнє слово, а їхня міміка, рухи, гра на сцені — творять одну цілість. Співачки зіспівані, зрештою, їхню працю оцінили вже давно фахові музичні критики. Ми в Сіднеї переконалися, що в раніше прочитаних рецензіях не було ніколи „перехвалювання". Наголошую це тому, що в Сіднеї, зокрема останніми часами, чомусь прийнято вживати дуже часто вислови „відбувся концерт на майже професійному рівні" або „є чим похвалитися".

Думаю, що виступ тріо „Верховина" в Сіднеї показав нам, що дійсно є професійним рівнем, що означає гармонія й що може зробити добрий мистецький керівник, який використовує голоси всіх співачок тріо, а не один якийсь голос, який при тім заглушує чи закрикує інші.

В другій частині концерту тріо, яке появилося на сцені в чудових гуцульських строях, почали піснею „Подаруй мені Карпати", відтак слідувала „Закарпатська коломийка", „Спомин з гір" та „Марічка", остання в дуже цікавій обробці А. Кос-Анатольського. Жартівливі пісні припали до серця публіці, як також жартівливий вірш, в якому О. Глібович представила нам життя й проблеми громадського життя в Канаді й ЗСА.

У дальшій програмі полилися пісні „Тиха вода" та „Чарівна скрипка" Ігоря Поклада, „Пісня буде поміж нас" Володимира Івасюка. Концерт закінчено піснею О. Левицького „Ми дівчата з Києва". І, як можна було сподіватися, сіднейська публіка не хотіла відпустити „верховинок" зі сцени. Оваційно, вставанням з місць та гучними оплесками вітали слухачі цих дійсно чарівних співачок. І, як заповіла О. Глібович „для тих, що встали" тріо проспіває пісню „Березень" Богдана Весоловського, але публіка довготривалими оплесками й черговим вставанням з місць вимагала ще пісень і „верховинки" проспівали канадську пісню „Юр ленд із май ленд".

Голова Об'єднання Українських Громад мґр Юрій Менцінський з'явився на сцені з подякою від цілої громади, були подані квіти співачкам й їх керівникові від Союзу Українок, а піяністові М. Бубнові, який вміло, впевнено, з доброю технікою акомпаньював „Верховині", пляшку „Української горілки".

Від осередку СУМ ім. ген. хор. Т. Чупринки подякував співачкам за чудовий вечір, за прекрасний спів, за душевну насолоду Василь Сенько, а молоденька сумівка вручила їм знову китиці квітів. Подяку за чудовий концерт склав також голова ансамблю ім. Володимира Івасюка В. Войтович, а на згадку вручено тріо пам'ятний трофей.

Від імені Верховини Олена Глібович подякувала публіці за тепле вітання, за прийняття їх в Австралії, а особливо в Сіднеї.... а „верховинки" обіцяли зі сцени, що „якщо ми їх попросимо, повернуться ще до нас".. Ми цих дорогих „верховинок" запрошуємо повернутися, заспокоїти стужену душу за дійсно мистецьким співом. Слухаючи вінок виконаних ними пісень, ми відчули і молитву, і сум, і жаль, і тугу за рідним краєм, і радість, і надію на краще завтра нашого народу.

На концерті „Верховинки" в невеличкому колі нових і старих друзів аж до пізньої ночі в приміщенні Українського Клюбу провели час у дружніх розмовах, під час яких О. Глібович стріла мила несподіванка: після 40 років розлуки, вона несподівано зустрінулася з своїм рідним братом. В розмові з милими гостями сіднейці запевняли „верховинок", що вони своїм виступом відновили „довір'я" австралійських українців до якости мистецьких одиниць Канади.

Поява на Сіднейській сцені тріо „Верховина" — було дійсним святом для шанувальників української пісні.

Марійка Галабурда — Чигрин

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

П'ЯТНИЦЯ, 20-го БЕРЕЗНЯ 1987 р.

Пассейк, Н. Дж. Місячні збори Т-ва ім. Т. Шевченка 42-го Відд., о год. 7-ій веч., в УНДомі при 237 Hope Ave. Просимо взяти участь. Приєднуйте нових членів до УНСоюзу. — В. Марущак, рекр. секр.

СУБОТА, 21-го БЕРЕЗНЯ 1987 р.

Плейнфілд, Н. Дж. Місячні збори Т-ва ім. Ів. Франка 372-го Відд., о год. 7-ій веч. в домі при 139 Westerwelt Ave., N. Plainfield, N.J. Проситься членів взяти участь. Є важні справи до полагодження. — С. Лонишин, секр.

НЕДІЛЯ, 29-го БЕРЕЗНЯ 1987 р.

Чикаґо, Ілл. Річні загальні збори Т-ва ім. Дмитра Вітовського 301-го Відд., о год. 12-ій дня в приміщенні парафії св. Андрія, Аддісон, Ілл. Присутність всіх членів обов'язкова. В разі неприсутности статутом передбаченої кількости членів, Збори відбудуться годину пізніше. — Ю. Паславський, гол., П. Врублівський, секр.